

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 15/2026-24

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša a sudcov Jany Baricovej a Miloša Maďara (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] Česká republika, a sťažovateľa [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpených JUDr. Tatianou Jánošikovou, advokátkou, Rooseveltova 6, Košice, proti postupu Mestského súdu Košice (predtým Okresného súdu Košice I) v konaní vedenom pod sp. zn. K1-14D/83/2016 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Mestského súdu Košice (predtým Okresného súdu Košice I) v konaní vedenom pod sp. zn. K1-14D/83/2016 **bolo porušené** základné právo sťažovateľov na prerokovanie ich vecí bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Mestskému súdu Košice sa **prikazuje**, aby v konaní vedenom pod sp. zn. K1-14D/83/2016 konal bez zbytočných prietáhov.
3. Sťažovateľom **priznáva** finančné zadosťučinenie každému po **750 eur**, ktoré im **je** Mestský súd Košice **povinný** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Mestský súd Košice **je povinný** nahradiť sťažovateľom trovy konania **1 172,36 eur** a zaplatiť ich právnemu zástupcovi sťažovateľov do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
5. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **nevyhovuje**.

Odôvodnenie:

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľov a skutkový stav veci

1. Ústavný súd uznesením sp. zn. I. ÚS 15/2026 z 9. januára 2026 a uznesením sp. zn. II. ÚS 2/2026 zo 14. januára 2026 prijal na ďalšie konanie v celom rozsahu ústavné sťažnosti sťažovateľky, doručенú ústavnému súdu 5. decembra 2025, a sťažovateľa, doručенú 17. decembra 2025, ktorou sa obaja zhodne domáhajú vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a svojho práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom mestského súdu (predtým okresného súdu) v konaní vedenom pod sp. zn. K1-14D/83/2016 [predtým vedenom pod sp. zn. 14D/83/2016 (ďalej len „napadnuté konanie“), pričom pasívne legitimovaný subjekt označili samotní sťažovatelia s prihliadnutím na časové hľadisko a tzv. reformu súdnej mapy v Slovenskej republike]. Súčasne navrhujú, aby ústavný súd prikázal mestskému súdu konať bez zbytočných prietahov, priznal každému z nich primerané finančné zadosťučinenie 10 000 eur a náhradu trov konania pred ústavným súdom.

2. S prihliadnutím na obsah ústavných sťažností sťažovateľov namietajúcich identické práva ich ústavný súd uznesením č. k. PLs. ÚS 7/2026-5 z 28. januára 2026 spojil na spoločné konanie ďalej vedené pod sp. zn. I. ÚS 15/2026.

3. Z obsahu ústavných sťažností vyplýva, že napadnuté konanie o dodatočné prejednanie dedičstva po poručiťke [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zomrelej [REDAKOVANÉ], začalo návrhom doručeným okresnému súdu 24. februára 2016. Okresný súd 8. apríla 2016 prejednaním dedičstva poveril notára [REDAKOVANÉ], a ten určil termín pojednávania na 20. júl 2016. Ďalšie pojednávania bolo na návrh druhej dedičky (navrhovateľky [REDAKOVANÉ], pozn.) odročené na 10. august 2016, ktorá následne proti notárovi uplatnila námietku zaujatosti, o ktorej okresný súd rozhodol uznesením z 27. apríla 2018 (právoplatné 9. mája 2018, pozn.) a povereného notára z dedičského konania nevylúčil. Nasledujúce pojednávania sa uskutočnilo 13. decembra 2018 a na návrh tejto druhej dedičky (z dôvodu potreby zabezpečenia si právneho zástupcu, pozn.) sa znovu odročilo. V tejto súvislosti sťažovatelia rozporovali akceptáciu dôvodov na odročenie termínov pojednávania, čo malo podľa nich za následok neefektívny postup v prejednávaní veci.

4. V dôsledku pozastavenia výkonu činnosti povereného notára Notárska komora Slovenskej republiky opatrením č. 006/2022/E-122 zo 16. júna 2022 ustanovila za jeho zástupcu s účinnosťou od 1. júla 2022 notárku [REDAKOVANÉ] a opatrením č. 0028/2023/E-001 z 8. septembra 2023 za zástupcu s účinnosťou od 8. septembra 2023 ustanovila nového notára [REDAKOVANÉ], ktorý 29. januára 2024 predložil dedičský spis spolu s návrhom na vydanie uznesenia mestskému súdu, čo súd neakceptoval, keďže účastníci konania nemali možnosť vyjadriť sa k spôsobu určenia hodnoty nehnuteľnosti, a preto spis prípisom zo 16. februára 2024 vrátil notárovi. Na notárskom úrade sa konalo 14. novembra 2024 pojednávania a mestskému súdu bol 23. januára 2025 opätovne predložený spisový materiál spolu s návrhom uznesenia, avšak mestský súd zistil, že matka sťažovateľov (ako dcéra poručiťky a jedna z dvoch pôvodných dedičiek, pozn.) 14. decembra 2024 zomrela, a preto vec opätovne vrátil notárovi s tým, že

v dedičskom konaní je potrebné pokračovať s osobami, ktoré po nej prichádzajú do úvahy ako dedičia. Sťažovatelia tak aj so svojím medzičasom nebohým bratom nastúpili do napadnutého konania. Po uskutočnení pojednávania notár 9. apríla 2025 mestskému súdu predložil dedičský spis spolu s návrhom uznesenia, pričom mestský súd zistil, že brat sťažovateľov (vnuk pôvodnej poručičky, pozn.) 26. apríla 2025 zomrel, a tak vrátil vec notárovi s tým, aby sa v dedičskom konaní pokračovalo s jeho dedičmi.

II.

Argumentácia sťažovateľov

5. Podľa sťažovateľov sa dedičské konanie nevyznačuje právnou ani skutkovou zložitou a vznik prieťahov spôsobila nečinnosť a nesústreďený postup mestského súdu (predtým okresného súdu). Na podklade predneseného akcentovali celkovú dobu takmer 10 rokov trvajúceho dedičského konania bez meritórneho rozhodnutia, a tým odôvodnili zásah do svojich namietaných práv, ako aj nároky uplatnené v petite ústavnej sťažnosti.

III.

Vyjadrenie mestského súdu

6. Podpredsedníčka mestského súdu označila sťažovateľmi požadované finančné zadostučinenie za neprimerane vysoké a reflektujúci priebeh napadnutého konania konštatovala viaceré obdobia nečinnosti. Napríklad od vrátenia súdneho spisu notárom v júli 2016 (podľa ňou uvedenej chronológie 5. augusta 2016, pozn.) do výzvy okresného súdu z 22. augusta 2017 na doplnenie podania účastníka konania, následne od 24. októbra 2017, keď bolo okresnému súdu doručené odvolanie účastníčky konania proti uzneseniu na zaplatenie súdneho poplatku do 8. februára 2018, keď bol spis vrátený notárovi na ďalší procesný postup. Potom od vrátenie spisu notárom 22. februára 2018 do vydania uznesenia z 27. apríla 2018 o nevyhlásení notára z vykonávania úkonov súdneho komisára vo veci, ako aj od vrátenia spisu notárovi 31. mája 2018 do uskutočnenia pojednávania 13. decembra 2018. K vykonaniu ďalšieho relevantného úkonu (s výnimkou zmeny notárov 1. júla 2022 a 8. septembra 2023, pozn.) došlo až 29. januára 2024, keď zastupujúci notár mestskému súdu doručil spis spolu s návrhom uznesenia. Kratšie obdobia nečinnosti sa zopakovali aj v roku 2025, pričom mestský súd 5. februára 2026 v prejednávanej veci rozhodol.

7. Ústavný súd nepovažoval za nevyhnutné zasielať vyjadrenie mestského súdu sťažovateľom na repliku, keďže z obsahu jeho vyjadrenia je zrozumiteľný chronologický popis realizovaných úkonov, ktoré sa zhodujú aj s tvrdeniami sťažovateľov, a najmä sú objektívne overiteľné z obsahu zadováženého príslušného súdneho spisu. Prípadná replika sťažovateľov preto nemá vecný potenciál ovplyvniť rozhodnutie ústavného súdu.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

8. Ústavný súd upustil od ústneho pojednávania, keďže na základe podaní účastníkov konania a predloženého súdneho spisu je zrejmé, že od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci [§ 58 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“)].

9. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (to platí, aj pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru – m. m. I. ÚS 304/2021, I. ÚS 444/2021, pozn.) je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom znamenajúcim nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím (m. m. II. ÚS 118/2019, I. ÚS 250/2020, I. ÚS 38/2025).

10. Pri posudzovaní otázky, či v okolnostiach konkrétneho súdneho konania došlo k zbytočným prietahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade s doterajšou judikatúrou [m. m. III. ÚS 241/2017, I. ÚS 17/2022, rozsudky Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Frydlender v. Francúzsko z 27. 6. 2000, sťažnosť č. 30979/96 a vo veci Záborský a Šmáriková v. Slovensko zo 16. 12. 2003, sťažnosť č. 58172/00] zohľadňuje (1) právnu a faktickú zložitosť veci, o ktorej všeobecný súd rozhoduje, (2) správanie účastníka súdneho konania a (3) postup samotného súdu, a prihliada sa pritom aj na význam konania pre sťažovateľa. V tejto nadväznosti ústavný súd pripomína, že úkony notára ako súdneho komisára v konaní o dedičstve sú úkonmi súdu, a preto aj nimi možno spôsobiť zbytočné prietahy, za ktoré nesie zodpovednosť všeobecný súd (m. m. II. ÚS 223/08, II. ÚS 727/2014, IV. ÚS 195/2022, I. ÚS 492/2024).

11. Z hľadiska povahy veci ústavný súd uvádza, že napadnuté konanie nie je právne zložité, pretože rozhodovanie vo veci prejednaní dedičstva patrí do štandardnej rozhodovacej činnosti všeobecných súdov (m. m. IV. ÚS 246/2022, II. ÚS 626/2025), pričom skutková zložitosť nevyplýva ani z obsahu predloženého súdneho spisu. V správaní sťažovateľov nezistil skutočnosti negatívne ovplyvňujúce priebeh napadnutého konania, a to ani pokiaľ ide o správanie ich matky, ako právnej predchodkyne a pôvodnej dedičky po poručiťke.

12. Pred samotným posúdením postupu mestského súdu ústavný súd považuje za dôležité vysporiadať sa s právnym nástupníctvom sťažovateľov, a to na základe účinkov generálnej sukcesie ku dňu smrti ich matky (ako pôvodnej účastníčky napadnutého konania, pozn.) 14. decembra 2024. Podľa ústavného súdu je v prípade univerzálnej, ako aj singulárnej sukcesie potrebné osobitne prihliadať na skutočnosť, že obe vo svojej podstate znamenajú právne nástupníctvo, a teda zmenu v osobe subjektu určitého hmotnoprávneho a prípadne aj procesnoprávneho vzťahu, pričom momentom účinnosti sukcesie v existujúcom právnom vzťahu začne vystupovať subjekt nový. Univerzálna sukcesia znamená nadobudnutie všetkých práv (povinností), a teda aj hmotnoprávnych aj procesnoprávnych, a to priamo zo zákona (m. m. I. ÚS 52/01, I. ÚS 102/05, I. ÚS 462/2019, I. ÚS 271/2021). Sťažovatelia sú tak oprávnení namietat' postup mestského súdu (predtým okresného súdu) a porušenie svojich práv od začiatku napadnutého konania, avšak na právne nástupníctvo ústavný súd prihliadol pri výške primeraného finančného zadosťučinenia (bod 17 tohto nálezu, pozn.).

13. Bez potreby podrobných analýz jednotlivých úkonov v napadnutom konaní ústavný súd vo vzťahu k postupu mestského súdu (predtým okresného súdu) konštatuje, že už zo samotnej dĺžky dedičského konania, keď trvalo takmer 10 rokov, kým bolo v prejednávanej veci rozhodnuté, možno vyvodit', že vo veci konajúce súdy nerešpektovali zásadu rýchlosti a hospodárnosti súdneho

konania a spôsobili tak extrémne prieťahy, čo je z ústavnoprávneho hľadiska neakceptovateľné (m. m. I. ÚS 7/2022, I. ÚS 520/2024). Navyše, v prejednávanej veci sa opakovane vyskytli aj dlhšie obdobia nečinnosť (bližšie bod 6 tohto nálezu, pozn.), napríklad k výzve na odstránenie väd námietky zaujatosti podanej 26. júla 2016 okresný súd pristúpil 22. augusta 2017 a o nevyklúčení povereného notára sa rozhodlo až uznesením okresného súdu č. k. 14D/83/2016-51 z 27. apríla 2018. Najvýraznejšie obdobie nečinnosti však trvalo takmer päť rokov, keď od uskutočnenia pojednávania 13. decembra 2018 až zastupujúci notár v januári 2024 (prípísom z 5. januára 2024, pozn.) mestskému súdu doručil spis spolu s návrhom na vydanie uznesenia. Z obsahu súdneho spisu vyplýva, že postup mestského súdu v rokoch 2024 a 2025 bol čiastočne ovplyvnený aj objektívnymi skutočnosťami spôsobenými smrťou pôvodných účastníkov napadnutého konania, čo však žiadnym spôsobom nemôže ospravedlniť nečinnosť a nesústreďený postup dovtedy vo veci konajúcich notárov, všeobecných súdov a ani celkovú neprimeranú dobu trvania napadnutého konania.

14. V tomto ohľade ústavný súd pripomína, že nielen nečinnosť, ale aj nesprávna, nesústreďená či neefektívna činnosť štátneho orgánu (všeobecného súdu) môže zapríčiniť porušenie ústavou zaručeného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov (IV. ÚS 396/04, I. ÚS 361/2022).

15. V konklúzii uvedeného ústavný súd uzatvára, že napadnuté konanie vykazuje zbytočné prieťahy, ktorými došlo k porušeniu namietaných práv sťažovateľov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku tohto nálezu).

V.

Príkaz konať a priznanie primeraného finančného zadosťučinenia

16. Keďže v napadnutom konaní bolo síce rozhodnuté a mestský súd uznesením č. k. 14D/83/2016-240 z 5. februára 2026 vyporiadal dedičstvo tak, že v uznesení špecifikovaný majetok nadobúda dedička [REDAKOVANÉ], bez povinnosti vyplatiť sťažovateľov a ostatných účastníkov dedičského konania, avšak z obsahu súdneho spisu pre krátkosť času spojenú s vyhotovením a odoslaním označeného rozhodnutia nie je zrejmý dátum jeho právoplatnosti, prípadne iný procesný postup, ústavný súd prikázal mestskému súdu konať bez zbytočných prieťahov (bod 2 výroku tohto nálezu).

17. Sťažovatelia sa domáhajú, aby ústavný súd priznal každému primerané finančné zadosťučinenie 10 000 eur. Z dôvodu právneho nástupníctva sťažovateľov (body 4 a 12 tohto nálezu, pozn.) a v spojení s fundamentálnou vlastnosťou základných práv, ktoré sa svojím obsahom viažu na konkrétny subjekt (čl. 12 ústavy), sa dostatočne odôvodňuje záver, že intenzita zásahu do namietaných práv a slobôd nemôže byť u právnych nástupcov – *in abstracto* identická s rozsahom porušenia práv a slobôd subjektov, ktorí sú účastníkmi rozporovaného konania od jeho úplného začiatku (I. ÚS 287/2024). Vzhľadom na konštatovanú nečinnosť a nesústreďený postup mestského súdu (predtým okresného súdu), predmet napadnutého konania, berúc do úvahy všetky okolnosti prípadu, majú na pamäti, že cieľom priznania finančného zadosťučinenia je zmiernenie ujmy pociťovanej z porušenia základných práv alebo slobôd zaručených ústavou, resp. záväznou medzinárodnou zmluvou, nie získanie iného majetkového prospechu, ústavný súd podľa čl. 127 ods. 3 ústavy priznal sťažovateľom finančné zadosťučinenie každému po 750 eur a vo zvyšnej časti návrhu nevyhoviel (body 3 a 5 výroku tohto nálezu).

VI. Trovy konania

18. Dikcia § 73 zákona o ústavnom súde svojou štruktúrou (vzťah odseku 1 a 3) vytvára koncept, podľa ktorého účastník konania na ústavnom súde v zásade sám znáša trovy takého konania a len v odôvodnených (i) prípadoch ústavný súd môže (ii) podľa výsledku konania uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti nahradil inému účastníkovi konania alebo štátu trovy konania. Zákon o ústavnom súde nestavia právo na náhradu trov konania do nárokovateľnej polohy, ako je to v iných druhoch regulovaných právno-aplikačných procesov (napr. civilné sporové konanie, správne súdne konanie, exekučné konanie a ďalšie). Ústavný súd tak disponuje širokým priestorom na úvahu o tom, či vôbec priznať náhradu trov konania, a ak áno, v akom rozsahu (III. ÚS 209/2020, I. ÚS 238/2021, I. ÚS 714/2025).

19. Ústavný súd sťažovateľom podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde priznal náhradu trov právneho zastúpenia za 2 úkony právnej služby vykonané v roku 2025 (prevzatie, príprava zastúpenia a podanie ústavnej sťažnosti) v sume dvakrát po 371 eur a režijný paušál v sume dvakrát po 14,84 eur [§ 1 ods. 3, § 11 ods. 3 a § 16 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“)].

20. Právny zástupca sťažovateľov podal ústavnému súdu s odstupom 12 dní dve samostatné, avšak obsahovo takmer identické ústavné sťažnosti (v prípade sťažovateľa doplnil jeden odsek, pozn.), v ktorých si za každého zo sťažovateľov vyčíslil trovy individuálne. V prejednávanvej veci však nie je dôvodné, aby bola priznaná náhrada trov konania v plnej výške za každého sťažovateľa samostatne, a preto ústavný súd vyhodnotil ako zodpovedajúce priznať sťažovateľom (bod 4 výroku tohto nálezu) trovy konania iba sčasti, a to ako v prípade spoločných úkonov pri zastupovaní dvoch alebo viacerých osôb podľa § 13 ods. 2 vyhlášky (II. ÚS 151/2021, II. ÚS 186/2021, I. ÚS 330/2024, I. ÚS 538/2024) a vo zvyšnej časti návrhu nevyhovel (bod 5 výroku tohto nálezu).

21. Odmena za jeden úkon právnych služieb za rok 2025 tak u sťažovateľky predstavuje 371 eur a u sťažovateľa 185,50 eur. Úhrada za dva úkony právnej služby spolu s režijným paušálom [§ 16 ods. 3 vyhlášky (2 x 14,84 eur)] predstavuje u sťažovateľky 771,68 eur a úhrada za dva úkony právnej služby spolu s režijným paušálom predstavuje u sťažovateľa 400,68 eur. Trovy právneho zastúpenia sťažovateľov tvoria celkovú sumu 1 172,36 eur.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 11. marca 2026

Miroslav Duriš
predseda senátu